

FÖRORD

VÅREN 2012 INLEDDE jag en efterlängtd när läsning av profeten Jeremias bok. Jag hade länge fascinerats av profeten från Anatot och samlat på mig ett par hyllmeter litteratur. Oförutsedda omständigheter gav mig nu möjlighet att på allvar börja studera Jeremiaboken, men också profetlitteraturen i övrigt i den del av Bibeln som vi kristna kallar Gamla testamentet. Det som hände under de sex år när jag i stort sett dagligen umgicks med profeten Jeremia var jag dock inte beredd på. Läsningen satte sig i min kropp på ett sätt som jag ännu inte kunnat skaka av mig.

Mitt försök att läsa en av urtidens profeter, inte bara i den tid som var hans men också i den otyglade och komplexa tid som är vår, var ytterligt drabbande. För att bara ta ett exempel: Jeremias lidelsefulla solidaritet med jorden, med marken, djuren och naturen ger många av hans profetior en märkvärdig resonans i vår tids dramatiska klimatförändringar. Det uppfordrade mig att gå vida-

re med en nyläsning av de bibliska texterna inom de områden som vi kallar ekologi och eskatologi. En läsning som jag redovisar i boken *Därför sörjer jorden*.

Under de år som jag arbetade med min bok om profeten och hans tid, *Alla himlens fåglar har flytt*, reste jag ett antal gånger till Det heliga landet för att söka mig till de platser där Jeremia hade växt upp, vandrat, predikat och blivit hotad till livet. Vid samtliga dessa besök bodde jag inne i Jerusalems gamla stad, en andlig och politisk *hot spot* med få motsvarigheter. Jag kunde då inte heller undgå att beröras av hur djupt sårat landet, och staden, är av den till synes ändlösa konflikten mellan israeler och palestinier. En konflikt som inte bara under lång tid delat Israels judiska befolkning, utan också kristenheten. Det sätt på vilket många kategoriskt tagit ställning för det ena eller andra folket, har skapat så starka låsningar att vi har svårt att föra öppna och eftertänksamma samtal med respekt för hur mångbottnad frågan är.

Än svårare och mer infekterad har den blivit efter den svarta lördagen, den 7 oktober 2023. Varje fredslösning framstår i skrivande stund som mer avlägsen än någonsin. Även om texterna i den rese-dagbok som här följer nedtecknades innan de skningslösa pogromerna på israeliska män, kvinnor

och barn, och det efterföljande kriget på Gaza-remsan med dess omätliga flöde av blod och tårar, har dessa händelser varit nödvändiga att skriva in i berättelsen. De har varit en påminnelse om hur *Shoah*, den nazistiska Förintelsen, aldrig är långt borta i det judiska medvetandet. Det ålägger icke-judar att göra sig mödan att försöka se dessa out-härdliga händelser med judiska ögon. Men lika nödvändigt är att som icke-palestinier lägga örat till de förtvivilade rop som stiger från de många palestinier, kristna såväl som muslimer, som inte önskar något annat än att leva i fred med sina judiska grannar men i årtal fått genomlida förnedring och marginalisering. För den som inte gör skillnad på människor borde detta dubbla bemödande vara en självklarhet.

Denna bok är ingen föreläsning. Den gör inte anspråk på fullständighet, inte ens på rättvisa. Kanske kan den snarare liknas vid vad rabbinerna kallar en *midrash*. Det hebreiska ordet har innebörden "söka" eller "efterforska". En midrash är en litterär form där olika röster och texter för ett öppet, fördomsfritt samtal. Den hör hemma i en tradition inom judendomen där man söker sig fram, ställer frågor och förhåller sig till Bibelns böcker som texter som kan ha flera, ibland motstridiga, tolkningar.

Bokens ledmotiv är hur tre storheter – det bib-

liska Israel, den moderna staten Israel och vad aposteln Paulus kallar "Guds Israel" – förhåller sig till varandra. Mina följeslagare är Jeremia och de övriga hebreiska profeterna. Kan den vision Bibelns profeter hade av Israels uppdrag ge ledtrådar till hur vi ska förstå det judiska folkets speciella kallelse?

När jag här prövar mig fram har jag valt en genre, vanlig bland den tidiga kyrkans författare, där jag under min resa genom Det heliga landet utforskar ämnet i etthundra korta kapitel. Inte som teser eller kategoriska utsagor, men i ett försök att bidra till ett fördjupat samtal i ett lika fascinerande som svårnavigerat landskap.

Sturefors den 1 januari 2024

Peter Halldorf